

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

(anonymizovaný opis)

Krajský soud v Praze projednal ve veřejném zasedání konaném dne 23. dubna 2024 v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lucie Černé a soudkyň JUDr. Evy Holasové a JUDr. Ivany Doubkové odvolání a) obžalovaného [Jméno obžalovaného], narozeného [Datum narození obžalovaného], b) státní zástupkyně Okresního státního zastupitelství v Berouně, a c) poškozené [Jméno poškozené], narozené [Datum narození poškozené], číslo jednací 8 T 143/2023-312, a rozhodl

takto:

1) Podle § 258 odstavec 1 písmeno d), odstavec 2 trestního řádu se napadený rozsudek částečně ruší v celé odsuzující části.

Podle § 259 odstavec 3 trestního řádu se ve věci znovu rozhoduje tak, že

Obžalovaný

[Jméno obžalovaného], narozený [Datum narození obžalovaného], důchodce, trvale bytem [adresa],

je vinen, že

I)

od přesně nezjištěné doby od konce září roku 2022 do [datum] na adrese svého trvalého bydliště v [Anonymizováno], [adresa], měl se svojí dcerou [Jméno poškozené], narozenou [Datum narození poškozené], opakovaný pohlavní styk souloží, který probíhal jednou až dvakrát týdně, kdy jí říkal, že když s ním nebude mít sex, ucpou se mu cévy a bude muset jít znovu na operaci srdce a možná i zemře, a za jeho smrt bude moci ona,

II)

dne [datum] ve 12:59 hodin zavolal své dceři poškozené [Jméno poškozené], narozené [Datum narození poškozené], aby se u něj zastavila, že to není možné, aby pohlavní styk již nechtěla, že je

poslední dobou agresivní a falešná, a když mu poškozená řekla, že to prostě dělat nechce, ať si na to najde nějakou paní, odvětil, že to nejde, že to musí být jen někdo z rodiny, že nikoho cizího doma nechce a nekompromisně ji oznámil, že pokud do pátku [datum] nepřijde, tak vše zveřejní a tím ji zkazí celý život, což poškozenou vyděsilo, neboť ví, že je obžalovaný manipulátor a byl by schopen říci rodině jinou verzi událostí, a když mu řekla, že s ní manipuluje, ať jí přestane vyhrožovat, tak ji zopakoval, že má čas do pátku a hovor ukončil, čímž v poškozené vyvolal obavu z ohrožení jejího osobního i pracovního života,

tedy

ad I)

vykonal soulož s příbuzným v pokolení přímém,

ad II)

jiného pohrůžkou jiné těžké újmy nutil, aby něco konal, nebo strpěl,

čím spáchal

ad I)

přčin soulož mezi příbuznými podle § 188 trestního zákoníku,

ad II)

přčin vydírání podle § 175 odstavec 1 trestního zákoníku

a odsuzuje se

podle § 175 odstavec 1, § 43 odstavec 1 trestního zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 18 měsíců.

Podle § 81 odstavec 1, § 82 odstavec 1 trestního zákoníku se výkon tohoto trestu podmíněně odkládá na zkušební dobu v trvání 30 měsíců.

Podle § 228 odstavec 1 trestního řádu je obžalovaný povinen zaplatit na náhradě nemajetkové újmy poškozené [jméno poškozené], narozené [Datum narození poškozené], bytem [adresa], částku [částka] spolu se zákonným úrokem z prodlení ve výši 15 % z této částky od [datum] do zaplacení.

Podle § 229 odstavec 2 trestního řádu se poškozená [jméno poškozené] se zbytkem uplatněného nároku na náhradu nemajetkové újmy odkazuje na řízení ve věcech občanskoprávních.

2) Podle § 256 trestního řádu se odvolání státní zástupkyně zamítá.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem Okresního soudu v Berouně byl [jméno obžalovaného] uznán vinným v bodě I) přčinem soulože mezi příbuznými podle § 188 odst. 1 trestního zákoníku a v bodě II) zločinem znásilnění podle § 185 odst. 1, odst. 2 písm. a) trestního zákoníku ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku a přčinem soulož mezi příbuznými podle § 188 odst. 1 trestního zákoníku ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku, za něž byl odsouzen podle § 185 odst. 2, § 43 odst. 1 trestního zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 24 měsíců, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1, § 82 odst. 1 trestního zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v délce 36 měsíců.

2. Podle skutkových zjištění okresního soudu se daných trestných činů obžalovaný dopustil tím, že ad I) od přesně nezjištěné doby od konce září roku 2022 do [datum], na adrese svého trvalého bydliště v [Anonymizováno], [adresa], měl se svojí dcerou [jméno poškozené], narozenou [Datum narození poškozené] opakovaný pohlavní styk souloží, který probíhal jednou až dvakrát týdně, kdy jí říkal, že když s ním nebude mít sex, ucpou se mu cévy a bude muset jít znovu na operaci srdce a možná i zemře, a za jeho smrt bude moci ona, a ad II) dne [datum] ve 12:59

hodin zavolal své dceři, poškozené [Jméno poškozené], narozené [Datum narození poškozené], aby se u něj zastavila, že to není možné, aby pohlavní styk již nechtěla, že je poslední dobou agresivní a falešná, a když mu poškozená řekla, že to prostě dělat nechce, ať si na to najde nějakou paní, odvětil, že to nejde, že to musí být jen někdo z rodiny, že nikoho cizího doma nechce, a nekompromisně ji oznámil, že pokud do pátku [datum] nepřijde, tak vše zveřejní a tím ji zkazí celý život, což poškozenou vyděsilo, neboť ví, že je obžalovaný manipulátor a byl by schopen říci rodině jinou verzi událostí, a když mu řekla, že s ní manipuluje, ať jí přestane vyhrožovat, tak ji zopakoval, že má čas do pátku a hovor ukončil, čímž v poškozené vyvolal obavu z ohrožení jejího osobního i pracovního života.

3. Okresní soud podle § 229 odst. 1 trestního řádu také rozhodl o tom, že se poškozená [Jméno poškozené] s uplatněným nárokem na náhradu nemajetkové újmy odkazuje na řízení ve věcech občanskoprávních.

4. Stejným rozsudkem obžalovaný byl podle § 226 písm. b) trestního řádu zproštěn obžaloby státní zástupkyně Okresního státního zastupitelství v Berouně sp. zn. [spisová značka] ze dne [datum] pro skutek, jehož se měl dopustit tím, že dne [datum] v dopoledních hodinách na adrese svého trvalého bydliště v obci [adresa], se žádostí o sexuální styk vyvíjel nátlak na svou dceru [jméno FO], dříve [redacted] narozenou [datum], kterou se snažil dostat pod psychický tlak tím, že jí říkal, že když s ním nebude mít sex, ucpe mu cévy a může i zemřít, na což mu poškozená řekla, že ona nebude podvádět svého partnera, aby si našel normální vztah s jinou ženou, na což reagoval obžalovaný tím, že nikoho cizího do svého baráku nepustí a že by si mohli vzájemně pomoci, kdy on by zažil něco pěkného a ona by nebyla sexuálně zanedbaná, poškozená však jeho návrh rezolutně odmítla a on pokračoval v psychickém nátlaku tím, že se rozplakal a řekl jí, že je starý a ona ho nechá klidně umřít a nic mu nedopřeje, čímž měl spáchat přečin sexuálního nátlaku podle § 186 odst. 2 trestního zákoníku ve stádiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku a přečin soulož mezi příbuznými podle § podle § 188 odst. 1 trestního zákoníku ve stádiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku, neboť okresní soud dospěl k závěru, že v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem.

5. V důsledku zprošťujícího výroku byla poškozená [jméno FO], dříve [redacted] se svým nárokem na náhradu nemajetkové újmy podle § 229 odst. 3 trestního řádu odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních.

6. Proti rozsudku podali v zákonné lhůtě odvolání obžalovaný, státní zástupkyně Okresního státního zastupitelství v Berouně a poškozená [Jméno poškozené].

7. Obžalovaný podal odvolání proti všem výrokům napadeného rozsudku. V jeho odůvodnění koncipovaném obhájkyňiní soudu I. stupně vytýká nejen nesprávnost skutkových zjištění, ale i porušení procesních ustanovení o řízení, zejména porušení práva na spravedlivý proces a porušení ustanovení, jimiž se má zabezpečit náležitě objasnění věci. Odvolací námitky strukturoval do pěti částí. V první řadě namítá porušení ústavněprávní zásady in dubio pro reo podle čl. 40 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a práva obžalovaného na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny, neboť orgány činné v trestním řízení ignorovaly princip presumpce nevinoty. Podle názoru obžalovaného a jeho obhajoby ve věci od počátku docházelo spíše k presumpci viny, jelikož obžalovanému byly kladeny za vinu sexuální trestné činy spáchané na dcerách. Je to ale stát, ne obviněný, kdo je povinen prokázat obviněnému vinu, a pokud existují jakékoliv rozumné pochybnosti právního nebo skutkového charakteru, je nezbytné vyložit je ve prospěch obviněného. Ve druhé části obžalovaný nesouhlasí s rozhodnutím o vině a shodně jako v průběhu nalézacího řízení se vyjadřuje k zjištěným skutkovým okolnostem, které popírá s vysvětlením, že poškozené dcery se na něj domluvily a lžou. Upozorňuje v té souvislosti zejména na to, že okamžitě po nahlášení smyšleného jednání jely za bratrem obžalovaného a oznámily mu, že obžalovanému žádný pohřeb dělat nebudou, že požadovaly náhradu nemajetkové újmy ve výši [částka], což je částka, kterou by [Jméno poškozené] musela obžalovanému vrátit v případě

rozvodu jejího manželství, že poškozená [jméno FO] nebyla nikdy podrobena lékařské prohlídce, která by potvrdila její tvrzení a že nevolnost poškozené [jméno FO] a její zvracení mohly být způsobeny právě tím, že se společně se sestrou snažily obžalovaného zničit lživým tvrzením, o němž vypovídaly až neobvykle podobně. Obžalovaný v odvolání rovněž argumentuje tím, že nebyl objektivně schopen jednání popsaného v obžalobě, což potvrdil i jeho ošetřující lékař, že po operaci srdce měl nařízený klid a po dobu 8 týdnů měl stanoveno omezení námahy horních končetin, aby se lépe zotavil a vyvaroval se riziku zdravotních komplikací a že minimálně tři měsíce po operaci nosil i v noci zpevňující koš na hrudníku, tzv. „krunýř“, k jehož sundání potřeboval pomoc dcery [jméno FO], a také tím, že dcery vychovával celé jejich mládí a během této doby se vůči nim nedopustil žádného sexuálně motivovaného jednání, což obě potvrdily, dále že sama poškozená [jméno poškozené] uvedla, že si byla vědoma toho, že by obžalovaný v případě odeprání pohlavního styku nezemřel, protože je zdravotní sestra, a že v kalendáři jím označené puntíky neznamenal nikdy pohlavní styk, ale návštěvu dcery [jméno FO]. Z důvodu péče ze strany [jméno poškozené] po operaci srdce byly tyto puntíky důvodem pro to, aby veškerý majetek obžalovaného zdědila právě ona. Poškozená to věděla a znala i místo, kde je schována závěť. V následujících dvou částech obžalovaný zpochybňuje jednak důvěryhodnost poškozených, především dcery [jméno poškozené] s odkazem na závěry psychiatrického a psychologického znaleckého posudku vypracovaného k její osobě a informace, které sdělila znalkyním v průběhu vyšetření, a jednak závěry znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a sexuologie vypracovaného k jeho osobě, které nemohou být validní pro absenci nezbytné znalosti hladiny testosteronu v jeho krvi. V souvislosti s vlastním znaleckým vyšetřením zmiňuje, že v rámci rozhovoru byl asistentkou znalkyně nucen do přiznání a namítá, že ačkoli obhajoba žádala, aby zajistil nahrávku z vyšetření, která by znamenala neobjektivnost znalkyně, soud ji nezajistil, znalkyně ji nedovezla a jen prohlásila, že si není vědoma takového jednání své asistentky. Po celou dobu ale byla na stejném místě, nemohla tedy svou asistentku neslyšet a její chování naprosto nepřípustným způsobem přehlížela. Konečně v poslední páté části svých odvolacích námitek obžalovaný okresnímu soudu vytýká, že nepřihlédl ani k požadavku jeho obhajoby na doplnění dokazování o možné dohledání výsledků testu krve obžalovaného, z nichž by bylo možné zjistit hladinu testosteronu před a po operaci srdce, ani k požadavku na vypracování znaleckého posudku ke zjištění, zda byl schopen po tak dlouhou dobu a v takovém rozsahu vykonávat pohlavní styk. K tomu obžalovaný připomněl rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. [spisová značka] a judikaturu Ústavního soudu týkající se tzv. opomenutých důkazů. Na základě uvedeného obžalovaný navrhuje, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu I. stupně k novému projednání a rozhodnutí s povinností zabývat se otázkou, zda byl obžalovaný vůbec schopen s hledem na svůj věk a zdravotní stav jednání kladeného mu za vinu.

8. Státní zástupkyně odvoláním podaným v neprospěch obžalovaného do výroku o vině a trestu vyjadřuje nesouhlas s vypuštěním právní kvalifikace přečinu sexuálního nátlaku podle § 186 odst. 2 trestního zákoníku u skutku pod bodem I) a dále nesouhlas se zproštěním obžalovaného z přečinů sexuálního nátlaku podle § 186 odst. 2 trestního zákoníku ve stádiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku a soulože mezi příbuznými podle § podle § 188 odst. 1 trestního zákoníku ve stádiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku, tj. ze skutku popsaného pod bodem III) obžaloby, neboť podle jejího názoru obžalovaný svým jednáním naplnil znaky i těchto žalovaných trestných činů. V případě jednání pod bodem I) poukazuje na vztah mezi obžalovaným a poškozenou, který byl specifický již od dětství, na despotickou a pedantskou osobnost obžalovaného, nepříznivý psychický stav poškozené v době činu, její tendenci řešit konfliktní momenty pasivně agresivním způsobem a neschopnost od dětství obžalovaného v ničem vzdorovat. V případě zproštěného jednání pak státní zástupkyně akcentuje význam vnitřní stránky trestného činu, nebezpečnost jednání obžalovaného a jeho úmysl spáchat trestný čin poté, co byl odmítnut první dcerou, který se projevil jednáním navenek vůči jeho druhé dceři, z něhož je možné usuzovat na jeho vážnost a opravdovost. Svým jednáním obžalovaný sice ještě nezačal

naplňovat objektivní stránku trestného činu popsanou ve zvláštní části trestního zákoníku, ale jeho jednání evidentně směřovalo k tomu, že chtěl sexuální styk formou soulože s poškozenou uskutečnit, nadto v bezprostřední časové souvislosti s následkem, který měl nastat na místě, kde mělo dojít k následku., na což lze usuzovat z jeho předchozí trestné činnosti, kdy takto učinil návrh dceří [jméno FO], po němž následoval v krátké časové souslednosti sexuální styk. Ke zvážení proto dává odvolacímu soudu případné provedení doplňujícího výsledku poškozených k jejich vztahu k obžalovanému, případně slyšení znalkyň, které k osobě poškozené [jméno FO] zpracovaly znalecký posudek. Odvolatelka pak žádá, aby krajský soud napadený rozsudek zrušil v části I) a III) a ve výroku o trestu a věc vrátil prvému soudu k novému rozhodnutí.

9. Poškozená [jméno poškozené] ve svém odvolání podaném prostřednictvím zmocněnkyně okresnímu soudu vytyká, že nevyhověl jejímu požadavku na přiznání náhrady nemajetkové újmy a zcela ji odkázal na řízení ve věcech občanskoprávních, ačkoli v řízení bylo dostatečně prokázáno, že jednáním a chováním obžalovaného jí nemajetková újma vznikla. Cituje přitom jak napadený rozsudek v jeho výrokové části a v části odůvodnění adhezního výroku, jež se jí týká, tak i výsledek kontrolního psychologického vyšetření poškozené ze dne [datum], z něhož vyplývá, že poškozená trpí nejen velkými bolestmi zad, ale i disociací, poruchami spánku, poruchami příjmu potravy a úbytky energie, načež s odkazem na rozhodnutí Nejvyššího soudu č. j. [spisová značka], a nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 3456/15, sp. zn. Pl. ÚS 32/16, sp. zn. I. ÚS 1222/22 a sp. zn. II. ÚS 297/22, uzavírá, že odkázáním do řízení ve věcech občanskoprávních bylo porušeno základní právo poškozené na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Navrhuje proto, aby krajský soud zrušil v napadeném rozsudku výrok o náhradě nemajetkové újmy týkající se poškozené [jméno poškozené] a sám znovu rozhodl tak, že obžalovanému uloží povinnost nahradit nemajetkovou újmu poškozené [jméno poškozené] ve výši [částka] včetně zákonného úroku z prodlení od data zahájení trestního stíhání dne [datum] do dne zaplacení ve výši 15 % ročně z vyčíslené částky.

10. Z podnětu podaných odvolání Krajský soud v [jméno FO] jako soud II. stupně přezkoumal podle § 254 odst. 1 trestního řádu z hlediska vytykaných vad zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku i správnost postupu řízení, které jim předcházelo, a zjistil následující:

11. Soud I. stupně věnoval projednávané věci náležitou pozornost. V hlavním líčení v souladu s procesními předpisy provedl všechny zásadní důkazy k objasnění věci potřebné (§ 2 odst. 5 trestního řádu) a při jejich provádění se nedopustil žádných procesních pochybení. Jeho postup ve věci lze plně akceptovat. Provedené důkazy následně hodnotil přesně tak, jak mu ukládá trestní řád, tj. jednotlivě i v jejich souhrnu (§ 2 odst. 6 trestního řádu) a vyvodil z nich správné skutkové závěry, kterým nelze nic podstatného vytknout. Zároveň dostal své povinnosti uložené § 125 odst. 1 trestního řádu, pokud jde o odůvodnění napadeného rozsudku, neboť v něm nejenže vyjmenoval všechny důkazy, z nichž vycházel, ale dostatečně popsal jejich obsah a vysvětlil úvahy, kterými se při jejich hodnocení řídil, stejně jako vysvětlil závěry, k nimž dospěl.

12. Námitkám obžalovaného obsaženým v jeho odvolání, které jsou v zásadě opakováním jeho obhajoby z nalézacího řízení, s níž se prvý soud vypořádal, nemohl krajský soud v zásadě přisvědčit, vyjma právní kvalifikace týkající se druhého skutku, jak bude dále uvedeno. Přesto považuje za nutné v odůvodnění svého rozhodnutí reagovat na stěžejní námitky uplatněné obhajoby.

13. Pro obhajobu obžalovaného je příznačné, že neguje důkazy a skutečnosti usvědčující povahy, ze kterých okresní soud závěry o jeho vině oprávněně dovodil, a to s přesvědčením, že došlo k porušení jeho práva na spravedlivý proces tím, že na něj bylo od počátku nahlíženo jako na vinného a že nebylo vyhověno jeho požadavkům na doplnění dokazování. Tomuto tvrzení přisvědčit nelze.

14. Pokud obžalovaný namítá, že se daného jednání nemohl dopustit vzhledem ke svému věku a zdravotnímu stav, protože byl po operaci srdce a musel minimálně tři měsíce po operaci nosit i v noci krunýř na hrudníku, který bez pomoci dcery [jméno FO] nedokázal sám sundat, pak nic takového z doložených lékařských zpráv Nemocnice na Homolce, kde se obžalovaný podrobil operaci monobypassu nevyplývá (propouštěcí lékařská zpráva zmiňuje pouze bandáže při chůzi po dobu 6 týdnů a omezení námahy horních končetin po dobu 8 týdnů) a nevyplývá to ani ze znaleckého psychiatricko-sexuologického posudku, který byl k jeho osobě ve věci zpracován ke dni [datum]. Jeho závěry znalkyně [tituly před jménem] [jméno FO] u hlavního líčení nejen stvrdila, ale i k dotazům rozvedla s tím, že obžalovaný, kterého hodnotila jako velice vitálního muže, byl ze sexuologického hlediska schopen pohlavního styku v trvání 30 až 45 minut od 5., 6. dne po propuštění z nemocnice. Jde totiž o velice individuální záležitost, protože potenci určuje hladina testosteronu v krvi. Je tedy možné, aby i člověk ve vysokém věku měl silnou potenci.

15. Neobstojí ani námitka obžalovaného proti znaleckému posudku vypracovanému [tituly před jménem] [jméno FO] ve vztahu k závěru o jeho schopnosti pohlavního styku pro chybějící znalost hladiny testosteronu v jeho krvi a pro údajný nátlak asistentky znalkyně, aby se přiznal, a to ze dvou důvodů. Tím prvním důvodem je, že obžalovaný se v rámci znaleckého zkoumání podrobil ve Všeobecné fakultní nemocnici v [jméno FO], nikoli v ordinaci znalkyně, vyšetření falopletysmografií (PPG), tj. měření objemových změn penisu způsobených změnami jeho prokrvení v závislosti na sexuálně-erotických podnětech, které potvrdilo jeho heterosexuální orientaci i pozitivní funkci jeho sexuálně motivačního systému (pozitivní reakce na dospívající dívky +10,2, dospělé ženy +7,8, obnažený ženský genitál a lesbické scény v obou případech +8) a vyloučilo neschopnost erekce. PPG vyšetření je přitom z hlediska ověření schopnosti uskutečnit pohlavní styk oproti zjištění hladiny testosteronu v krvi průkaznější. Tím druhým důvodem je, že znaleckým posudkem, tj. ani jeho závěry, ani jeho narativní částí není rozhodováno o vině. To přísluší pouze soudu na základě zhodnocení všech ve věci provedených důkazů, tedy i znaleckého posudku, jímž si orgány činné v trestním řízení případně strany jen opatřují skutkové poznatky odborného charakteru. Jako jeden z důkazů tak nemá v trestním řízení žádné privilegované postavení (srovnej k tomu Císařová, D., Fenyk, J., Kloučková, S. a kolektiv. Trestní právo procesní. 3. aktualizované a rozšířené vydání. [adresa]: [právnícká osoba], 2004). V tomto případě navíc znalkyně u hlavního líčení k dotazu obhájkyne obžalovaného vysvětlila, že obžalovaný v průběhu sexuologického vyšetření nebyl vyzván k tomu, aby se doznal, ale aby uvedl, proč je vůbec vyšetřován (viz strana 13 znaleckého posudku). I tyto námitky považuje soud II. stupně za irelevantní.

16. Za základ svých skutkových zjištění vzal okresní soud zcela oprávněně výpověď poškozené [jméno poškozené], neboť za stavu, kdy obžalovaný popírá spáchání žalovaných skutků, jehož podstatou je incestní pohlavní styk a nucení k němu, tedy jednání, které probíhá bez přítomnosti dalších osob, a poškozená ho naopak svojí výpovědí usvědčuje, věnoval otázce věrohodnosti svědectví poškozené dostatečnou pozornost. Pokud pak dovodil, že o pravdivosti její výpovědi, v níž popisovala jednání a chování obžalovaného vůči ní v době od konce září roku 2022 do [datum] a následně dne [datum], není důvod pochybovat, jde o závěr, proti němuž nelze mít výhrad. Její tvrzení totiž nestojí osamoceně, ale je potvrzené výpovědí poškozené [jméno FO]. Ta vypověděla nejen, že se jí sestra nakonec sama svěřila s tím, že s otcem na jeho žádost půl roku sexuálně žila, ale také, že i po ní otec sexuální styk vyžadoval, konkrétně dne [datum], tedy ani ne týden poté, co ho dcera [jméno FO] definitivně odmítla, navíc totožným způsobem, tj. s požadavkem, aby mu nahradila mamku v sexuální oblasti s tím, že mu doktorka řekla, že má moc hormonů, které když nebude vybíjet, tak bude pořád chodit na operaci srdce, a že sama není po sexuální stránce ve vztahu spokojená.

17. Pro věrohodnost výpovědi poškozené [jméno poškozené] přitom nesvědčí jen svědectví její sestry [jméno FO], ale také závěry znaleckého posudku vypracovaného na poškozenou [tituly před jménem] [jméno FO], [tituly za jménem], znalkyní z oboru zdravotnictví, odvětví

psychiatrie, a [tituly před jménem] [jméno FO], znalkyní z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, specializace klinická a forenzní psychologie. Jimi na jedné straně vyloučily, že by poškozená trpěla duševní chorobou či poruchou v pravém slova smyslu, že by byla závislá na návykových látkách a že by jednáním obžalovaného u ní došlo k újmě na zdraví, u poškozené pouze zjistily poruchu přizpůsobení na základně úzkostných a depresivních příznaků, jimiž trpěla v době od listopadu 2018 do března 2019, na straně druhé pak objasnily její osobnostní rysy (zvýrazněné egocentrické a pasivně agresivní rysy s rigidními postoji, neurotické znaky, situační nastavení podezřívavé a negativistické, zvýrazněné prvky zatrpklosti), načež výslovně formulovaly závěr o obecné věrohodnosti poškozené, jež je pouze mírně snížena jejími akcentovanými osobnostními rysy zmíněnými výše (poškozená je orientovaná na sebe bez adekvátní interpretace celkové situace) s tím, že u poškozené nezjistily narušení schopnosti správně vnímat prožité a toto reprodukovat, ani motiv, který by mohl vést ke zkreslení její výpovědi, která nepůsobí memorovaným dojmem. Pokud jde o kritéria obecné věrohodnosti výpovědi, tj. prožitkové ukotvenosti výpovědi, ty hodnotila znalkyně psycholožka jako v podstatných bodech konstantní se stabilní kostrou a občasnými doplněními či vynecháním detailů, což odpovídá zákonitostem paměti. Znalkyně se rovněž vyjádřily ke vztahu poškozené k obžalovanému a konstatovaly jeho ambivalentní charakter, tj. vztah spíše negativní s příčinou v minulosti, na němž se prošetřované události příliš neprojeví, a současně starost o zdravotní stav otce a pocit, že jí otec potřebuje. Podle znaleckých závěrů vztah k otci i řešení situací s ním v zásadě podřízením se je u poškozené zčásti determinován její osobností a její tendencí řešit konfliktní momenty pasivně agresivním způsobem.

18. Na tomto místě je vhodné také zmínit, že věrohodnost výpovědi obou svědkyň nalézací soud ověřil i na základě souladu jimi uváděných skutečností s dalšími poznatky vyplývajícími ze zajištěné SMS komunikace mezi poškozenou [jméno FO] a obžalovaným, telekomunikačního provozu mezi obžalovaným a svědkyněmi, a poznámek ve formě černých teček činěných obžalovaným do stolního kalendáře 2023 po souloži s poškozenou [jméno FO].

19. K uvedeným poznámkám v kalendáři ve vazbě na další námitku obžalovaného ohledně motivace poškozených dcer ho křivě obvinít, která snad měla spočívat v jejich zjištěném motivu, nutno uvést, že je scestná. Poškozená [jméno poškozené], která měla podle obžalovaného po něm dědit, protože se o něj starala, proto si také psal černé puntíky do kalendáře, aby věděl, kdy u něho byla, ačkoli ona jediná se o něj starala (se synem byl rozhádaný a s dcerou [jméno FO] se téměř nestýkal), logicky žádný zájem na prozrazení incestního vztahu s otcem neměla. Vyjevila ho až z důvodu totální neúnosnosti poté, co jí sám obžalovaný hrozil, že ho zveřejní, pokud mu nebude nadále po vůli, a to až po přemluvení sestrou. Vystavila se přitom nejen riziku, že bude svým okolím ostrakizována, ale především, že sama bude ze spáchání trestného činu soulože mezi příbuznými podle § 188 trestního zákoníku obviněna.

20. Odvolací soud pak nemohl přisvědčit obžalovanému ani v další procesní námitce, že by šlo o případ tzv. opominutelných důkazů, kdy obžalovaný namítl, že nebylo vyhověno jeho důkazním návrhům. Rozsah dokazování spadá do výlučné kompetence soudu, který v každé fázi řízení zvažuje, které důkazy je třeba provést, případně zda a nakolik se jeví být nezbytným dosavadní stav dokazování doplnit, a to i k návrhu stran. V tomto případě okresní soud k návrhu obhajoby sice nevyslechl nemocničního ošetřujícího lékaře obžalovaného, ale vyžádal si z Nemocnice Homolka adekvátní zprávu ohledně údajů, jež obhajoba požadovala, a tou řádně provedl důkaz. Jde-li pak o zbylé dva návrhy obžalovaného a jeho obhajoby na doplnění dokazování, ty byly vzaty zpět, jak vyplývá z audio nahrávky hlavního líčení ze dne [datum] (záznam v délce 21':29" a 21':57") a ze čtvrté strany jeho protokolu. Obhájkyně v daný moment k dotazu soudu jednoznačně uvedla nejen, že dává soudu na zvážení, zda by se někde nenašly výsledky krve obžalovaného, ze kterých by se dalo zjistit, zda u něj byl vysoký obsah testosteronu v krvi, ale také, že na vypracování znaleckého posudku již netrvá. Proto senát okresního soudu nerozhodoval o zamítnutí těchto návrhů na doplnění dokazování, neboť již nebylo o čem

rozhodnout. Jak totiž z ustálené soudní praxe a konstantní judikatury platí, jestliže obžalovaný v rámci návrhu stran na doplnění dokazování dá soudu toliko na zvážení, zda případně provede další důkaz, pak takové vyjádření, kdy další postup ponechává výlučně na úvaze soudu, nelze považovat za relevantní návrh na doplnění dokazování, o kterém by bylo zapotřebí rozhodnout. Pokud soud takový postup nezvolí, nejde o případ opomenutého důkazu (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne [datum], sp. zn. [spisová značka]).

21. Odvolací soud proto může shrnout, že skutková zjištění okresního soudu jsou správná a mají oporu ve výsledcích dokazování, aniž by se první soud dopustil deformace důkazů ve smyslu vyvození skutkových zjištění, jež z provedení dokazování nevyplývají. Obhajobu obžalovaného založenou na prosté polemice se způsobem hodnocení důkazů nalézacím soudem tak vyvrací a současně potvrzují závěr o jeho vině, s jistotou pokud jde o skutky I) a II) napadeného rozsudku. Při právním hodnocení souzeného jednání obžalovaného se však první soud určitého pochybení nevyvaroval.

22. Skutková zjištění pod bodem I) okresní soud posoudil po stránce právní jako přečin soulože mezi příbuznými podle § 188 odst. 1 trestního zákoníku, aniž by akceptoval žalobní návrh v tom, že uvedeného jednání se obžalovaný dopustil v jednočinném souběhu s přečinem sexuálního nátlaku podle § 186 odst. 2 trestního zákoníku. Tento jeho závěr není podle názoru odvolacího soudu nesprávný. Trestného činu podle § 188 trestního zákoníku se dopustí pachatel, který vykoná soulož s příbuzným v pokolení přímém, takže pokud bylo bezpečně prokázáno, že obžalovaný jako otec v době od konce září 2022 do [datum] opakovaně souložil s vlastní dcerou, pak nevznikají žádné pochybnosti ohledně naplnění zákonných znaků této skutkové podstaty. Jestliže ale poškozená vypověděla, že poprvé šla s otcem vykonat pohlavní styk souloží do ložnice dobrovolně, aniž by šlo o nátlak a v dalších takovýchto případech se otci obětovala, protože byla zvyklá poslouchat, i když jako zdravotní sestra věděla, že jeho argumentace, že nebude-li sexuálně žít, bude se mu ucívání cév opakovat, je nesmyslná, pak skutková podstata přečinu podle § 186 odst. 2 trestního zákoníku, jehož se dopustí pachatel, který jiného přiměje k pohlavnímu styku zneužívaje jeho závislosti, nebo svého postavení a z něho vyplývající důvěryhodnosti nebo vlivu, nemohla být naplněna. Objektem (chráněným zájmem) tohoto trestného činu je svoboda rozhodování v sexuálních vztazích, přičemž oba znaky, ať již jde o zneužití závislosti či zneužití postavení a z něho vyplývající důvěryhodnosti nebo vlivu představují stav, v němž se poškozená osoba nemůže o svém pohlavním životě svobodně rozhodovat. V tomto případě ale nic takového zjištěno nebylo, jak okresní soud vysvětlil v odůvodnění napadeného rozsudku (viz odstavec 15). Znalkyní psychiatrickou je sice obžalovaný hodnocen jako osobnost despotická s manipulativním chováním, že by však poškozená nebyla schopna tomuto jeho chování odolat, to z dokazování nevyplývá. Znalkyně psychiatrická a psychologka osobnost poškozené nehodnotí jako submisivní, ale jako osobnost se zvýrazněnými egocentrickými a rigidními postoji a s tendencí konfliktní momenty s otcem řešit pasivně agresivním způsobem, což poškozená, pokud jde o tuto strategii, ukázala v rámci svého znaleckého vyšetření, když odmítala spolupracovat. Dovožovat z jejího vyjádření, že byla od malička zvyklá otce poslouchat, respektive nebyla otci nikdy schopná na něco říct ne, protože v původní rodině to bylo nastaveno tak, že se otec poslouchá, naplnění znaku zneužití postavení a z něho vyplývajícího vlivu jak činí státní zástupkyně navíc s poukazem na její nepříznivý psychický, který však znalkyně datovaly do období listopad 2018 až březen 2019, tj. mimo inkriminovanou dobu, je v případě dospělé 46leté svéprávné a samostatné ženy s nenarušenou vůlí absurdní.

23. Jediného pochybení se tak v případě skutku ad I) okresní soud dopustil nesprávným formulováním právní věty, protože trestný čin soulož mezi příbuznými podle § 188 trestního zákoníku nemá žádný odstavec a obžalovaný jej spáchal v úmyslu přímém podle § 15 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku tím, že vědomě a chtěně vykonal soulož s příbuzným v pokolení přímém.

24. Závažnější chyby se pak okresní soud podle názoru soudu odvolacího dopustil v případě prokázaného jednání popsaného pod bodem II) výroku rozsudku tím, že je nesprávně kvalifikoval v souladu s podanou obžalobou jako zločin znásilnění podle § 185 odst. 1, odst. 2 písm. a) trestního zákoníku ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku a přečin soulož mezi příbuznými podle § 188 odst. 1 trestního zákoníku ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku. Nedostatečně totiž uvážil, že skutek obžalovaný spáchal dne [datum] po telefonu a jeho podstatou bylo jiného (dceru [jméno poškozené]) pohrůžkou jiné těžké újmy (že jejich předchozí pohlavní styky zveřejní a tím jí zkazí život) nutit, aby něco konal, nebo strpěl (nejpozději [datum] přišla a nadále provozovala s obžalovaným sexuální styky formou soulož). Obžalovaný tím naplnil znaky dokonaneého přečinu vydírání podle § 175 odst. 1 trestního zákoníku, jehož se dopustil v úmyslu přímém podle § 15 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku, nikoli pokusů žalovaných trestných činů. Jestliže podstatou trestného činu znásilnění podle § 185 odst. 1, 2 písm. a) trestního zákoníku ve znění účinném do [datum] bylo jiného násilím nebo pohrůžkou násilí nebo pohrůžkou jiné těžké újmy donutit k pohlavnímu styku souloží nebo jiným pohlavním stykem provedeným způsobem srovnatelným se souloží a podstatou trestného činu podle § 188 trestního zákoníku vykonat soulož s příbuzným v pokolením přímém, pak předpokladem naplnění znaků pokusu těchto trestných činů podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku bylo bezprostředně probíhající působení obžalovaného na poškozenou jednáním, kterým již počal naplňovat znaky daných skutkových podstat. Jinak řečeno, podstatným zákonným znakem pokusu v takových případech je bezprostřední kontakt spolu s blízkým časovým a místním jednáním pachatele způsobem charakterizujícím zamýšlený trestný čin, což telefonátem nemohlo být dosaženo.

25. Naproti tomu v případě třetího žalovaného skutku, jež se týká spáchání přečinu sexuálního nátlaku podle § 186 odst. 2 trestního zákoníku ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku a přečinu soulož mezi příbuznými podle § 188 odst. 1 trestního zákoníku ve stadiu pokusu podle § 21 odst. 1 trestního zákoníku na poškozené [jméno FO], dříve [redacted] okresní soud postupoval správně, pokud uzavřel, že v žalobním návrhu označený skutek se stal, tento však není trestným činem, a proto v této části obžalovaného podle § 226 písm. b) trestního řádu obžaloby zprostil a současně s tím obligatorně podle § 229 odst. 3 trestního řádu odkázal poškozenou [jméno FO] s uplatněným nárokem na náhradu nemajetkové újmy na řízení ve věcech občanskoprávních. V odůvodnění napadeného rozsudku tyto své úvahy vysvětlil sice lakonicky, přesto přesvědčivě. Nezbyvá tedy než zopakovat, že pro vyslovení viny obžalovaného pokusem přečinu sexuálního nátlaku podle § 186 odst. 2 trestního zákoníku by musel být prokázán buď vztah závislosti poškozené dcery [jméno FO] na obžalovaném, v němž by se poškozená nemohla svobodně rozhodovat o svém sexuálním životě, nebo takové postavení obžalovaného spojené s důvěryhodností nebo vlivem, které by poškozená vnímala jako autoritativní do té míry, že by se jeho sexuální aktivitě nevzepřela. Takový stav ale nelze z provedených důkazů vyvodit, neboť poškozená, jak sama uvedla a svědecky potvrdil její manžel, byla v rodině za vyvrhele, s otcem se do rozhodné doby téměř nestýkala a jeho přání a přemlouvání nepodlehla. Pro rozhodnutí o vině pokusem přečinu soulož mezi příbuznými podle § 188 trestního zákoníku by pak muselo být prokázáno bezprostředně probíhající působení obžalovaného na poškozenou jednáním, kterým již počal naplňovat tuto skutkovou podstatu, ale ani to z dokazování nevyplývá, protože požadavek obžalovaného vykonat soulož s dcerou byl pouze vysloven. Ohledně zprošťující části žádné pochybení shledáno nebylo.

26. Naopak zjištěné a shora uvedené vady v odsuzující části bylo třeba napravit, proto krajský soud z podnětu odvolání obžalovaného podle § 258 odstavec I písm. d), odst. 2 trestního řádu zrušil napadený rozsudek v celé odsuzující části, a aniž by cokoli změnil na skutkových závěrech soudu I. stupně sám podle § 259 odst. 3 trestního řádu ve věci znovu rozhodl tak, že v bodě I) obžalovaného uznal vinným přečinem soulož mezi příbuznými podle § 188 trestního zákoníku a v bodě II) přečinem vydírání podle § 175 odst. 1 trestního zákoníku a za oba tyto trestné činy

obžalovaného odsoudil podle § 175 odstavec 1, § 43 odstavec 1 trestního zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 18 měsíců, jehož výkon podle § 81 odstavec 1, § 82 odst. 1 trestního zákoníku podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání 30 měsíců.

27. Při určení druhu a výše trestu odvolací soud stejně jako soud nalézací vycházel nejen z obecných ustanovení trestního zákoníku o stanovení trestních sankcí, jejich přiměřenosti a postupu při jejich ukládání (§§ 37 až 39 trestního zákoníku), tzn., přihlížel zejména k povaze a závažnosti trestných činů, za něž je obžalovaný odsuzován, k možnostem jeho nápravy, jeho poměrům a jeho dosavadnímu způsobu života, ale také z trestní sazby trestu odnětí svobody, jež je spojena se skutkovou podstatou přísněji trestného činu podle § 175 odst. 1 trestního zákoníku (6 měsíců až 4 léta) a jako odpovídající obžalovanému uložil trest vyměřený v první třetině této sazby, konkrétně v trvání 18 měsíců. Při ukládání trestu se tak řídil všemi uvedenými hledisky významnými pro toto rozhodování, přičemž ve prospěch obžalovaného ve vlastní výměře trestu uvážil jeho dosavadní bezúhonnost a dále, že oproti napadenému rozsudku, jenž ho odsuzoval za celkem tři úmyslné trestné činy, z nichž trestný čin znásilnění podle § 185 odst. 1, odst. 2 písm. a) trestního zákoníku spadá do kategorie zločinů, nyní jde o odsouzení za dva přechyby s podstatně mírnější trestní sazbou. Na druhé straně, tedy v neprospěch obžalovaného ovšem nemohl pominout jeho nekritický náhled a skutečnost, že daným jednáním se dopustil na vlastní dospělé dceři incestu, čímž porušil nejen zákon, ale také jedno z nejpřísněji dodržovaných společenských zákazů. Proto zkušební dobu podmíněného odsouzení obžalovanému stanovil blíže poloviny její zákonné výměry (od 1 do 5 let), konkrétně v trvání 30 měsíců tak, aby reflektovala společenskou škodlivost odsuzovaných skutků a obžalovanému zároveň poskytla dostatečné dlouhou dobu k nápravě a přijetí odpovědnosti za spáchané zavrženíhodné jednání, samozřejmě za předpokladu, že obžalovaný bude ochoten se poučit a vyvarovat se dalších podobných selhání.

28. Krajský soud také znovu rozhodoval o nároku poškozené [Jméno poškozené] na náhradu nemajetkové újmy, a to nejen v důsledku jím podaného odvolání, neboť zrušením výroku o vině došlo ke zrušení všech dalších výroků majících v něm podklad, což platí o trestu i o nárocích uplatněných v adhezním řízení.

29. Poškozená uplatnila svůj nárok na náhradu nemajetkové újmy v celkové výši [částka] písemně až po podání obžaloby s tím, že jde o odškodnění nemajetkové újmy za zásah do osobnostních práv poškozené trestným činem proti lidské důstojnosti podle § 2956 občanského zákoníku, a to ve shodě s argumentací zopakovanou v podaném odvolání. Tomuto nároku soud I. stupně nevyhověl s odůvodněním, že nelze jednoznačně určit, zda v důsledku jednání obžalovaného došlo ke zhoršení psychického stavu poškozené a v jaké míře, když nelze vyloučit, že ke zhoršení psychiky poškozené mohlo dojít v souvislosti s tím, že tato choulostivá věc vyšla najevo a je projednávána. S tímto závěrem se odvolací soud nemohl ztotožnit, neboť jde o argumentaci nepřesvědčivou. Odvolací soud je naopak ve shodě s odvolatelkou přesvědčen o tom, že pro účely přiznání nemajetkové újmy za zásah do přirozených práv poškozené v důsledku jednání, za jehož způsobení byl obžalovaný uznán vinným a odsouzen, neboť právě s tímto nárokem se poškozená k trestnímu řízení připojila, měl nalézací soud k dispozici dostatek podkladů, a proto rozhodnout měl na podkladě hmotněprávních ustanovení příslušných pro uplatnění nárok a zjištěného skutkového stavu a veškerých konkrétních okolností, k nimž dospěl postupem podle § 2 odst. 5 a 6 trestního řádu.

30. V tomto případě se nárok poškozené opírá o hmotně právní základ § 2894 a následujících zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen o. z.), zejména § 2951 odst. 2 o. z., § 2956 o. z., § 2957 o. z., neboť jde o tzv. zadostiučinění. Obecně přitom platí, že zatímco výši náhrady nemajetkové újmy bolestného případně ztížení společenského uplatnění je třeba stanovit v souladu se zásadami obsaženými v Metodice Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví, náhrada další nemajetkové újmy ve smyslu materiálního zadostiučinění žádná exaktně nastavená pravidla nemá a její výše se odvíjí od konkrétních okolností každého jednotlivého případu podle zásad slušnosti.

31. Nezbyvá proto než připomenout, že v dané věci bylo jednoznačně prokázáno, že poškozené bylo obžalovaným ublíženo jednáním, které naplnilo znaky skutkových podstat trestných činů soulože mezi příbuznými podle § 188 trestního zákoníku a vydírání podle § 175 odst. 1 trestního zákoníku, a to v intenzitě, kterou nelze označit za bagatelní. Obžalovaný jím citelně zasáhl do osobnostních práv poškozené, konkrétně do její sexuální integrity, důstojnosti a svobody jejího rozhodování, tudíž není pochyb o tom, že nepostačuje morální zadostiučinění, k němuž se ostatně obžalovaný nemá, jak je zřejmé z dokazování i jím podaného odvolání. Primární formou morálního zadostiučinění je totiž omluva. Tento závěr pak platí i přesto, že podle závěrů znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a odvětví klinické psychologie vypracovaného k osobě poškozené, prožitá událost neměla významnější dopad na její psychiku, nedošlo u ní k újmě na zdraví a také, že úzkostnými a depresivními příznaky, na jejichž základě u ní byla stanovena porucha přizpůsobení, poškozená trpěla v době od listopadu 2018 do března 2019. Lze tak uzavřít, že poškozená nárok na náhradu nemateriální újmy formou uplatněného materiálního zadostiučinění má.

32. Přiznání nároku ve výši, jež odpovídá jedné pětině požadované částky, pak lze mít s ohledem na okolnosti spáchaného jednání, na němž se poškozená v případě přečinu podle § 188 trestního zákoníku podílela, za dostatečnou satisfakci způsobené intervence do její důstojnosti a svobody rozhodování. Krajský soud proto podle § 228 odst. 1 trestního řádu obžalovanému uložil povinnost zaplatit poškozené [jméno poškozené] na náhradě nemajetkové újmy částku [částka] spolu se zákonným úrok z prodlení ve výši 15 % z takto přiznané částky do jejího zaplacení, nikoli však od data zahájení trestního stíhání dne [datum], jak je požadováno, ale až od [datum] do zaplacení. Pokud jde o vymezení počátku doby, kdy se obžalovaný mohl dostat do prodlení, je třeba opět vycházet z předpisů občanského práva a tedy okamžiku, kdy se jako povinný o existenci pohledávky dozvěděl. Prokazatelně se tak stalo po zahájení prvního hlavního líčení ve věci, kdy byl nárok uplatněn, tj. dne [datum], dne [datum] proto měl plnit a teprve od [datum] se nezaplacením dostal do prodlení. Konečně do zbytku uplatněného avšak nepřiznaného nároku byla poškozená podle § 229 odst. 2 trestního řádu odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních, neboť adhezní řízení nezná možnost zamítnutí nároku, a to ani částečně.

33. Změnou výroku o vině a trestu bylo odvolání obžalovaného částečně vyhověno.

34. Přiznáním dílčího nároku na náhradu nemajetkové újmy bylo částečně vyhověno rovněž odvolání poškozené [jméno poškozené].

35. Odvolání státní zástupkyně ale krajský soud neshledal důvodným a jako takové je podle § 256 trestního řádu zamítl.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku není další řádný opravný prostředek přípustný.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat dovolání k Nejvyššímu soudu v Brně, a to do dvou měsíců od doručení rozhodnutí, proti němuž dovolání směřuje, podáním u soudu, který ve věci rozhodoval v I. stupni. Dovolání lze podat pouze z důvodů uvedených v § 265b trestního řádu. Nejvyšší státní zástupce je může podat pro nesprávnost kteréhokoliv výroku rozhodnutí, a to ve prospěch či v neprospěch obviněného, obviněný pro nesprávnost výroku, který se ho bezprostředně dotýká. Obviněný může podat dovolání pouze prostřednictvím obhájce, jinak se takové podání za dovolání nepovažuje, byť by bylo takto označeno.

Praha 23. dubna 2024

JUDr. Lucie Černá
předsedkyně senátu